

napisano v Gorici

Reg. H-T

52. IV
✓

Narodno blago.

— 6 zvezek —

— 1868 —

— ① —
— v Gorici —
~

140
* I. Trifunte hudičeve volne

(Konec)

Ko je hudič začel smrcati, se
zakadi žena stako silo vanj, da
mu cel fant volne h kratu izpuli,
ktero hitro onemu pod posteljo vrže.
Hudič ves v spanja skoči po kon-
cu, da jo bo, ali ona začne: Oh te
prosim te prosim ne zameri mi,
imela sem strašno hude sanje.
Pa kaj si sanjala. Oh videla sem
na vredi enega vrta drevo; to dre-
vo je vsako leto grozno lepo cvete-
lo, ali sadu ni obrodilo. Ti ali bi se
moglo temu drevesu pomagati? Se ve-
da bi se moglo, morda v spanju hudič
prav lahko bi se pomagalo. Okoli tega
drevesa je pri koreninah, dva
sežnja na široko samo glato. Ce to
glato odkopljejo, bo drevo glata jabelka

rodilo. Ali zdaj pusti me pri miru, da bom gaspal. —

Oho! eno že vem, si misli oni pod posteljo —

Okomaj hudic spet gaspniže se žena tako vanj gakadi, da mu cel funt volne izpuli. Hitro pograbi trap volno pod posteljo.

Če zdaj skoči hudic po koncu, pri me ženo, da jo bo; ali ona ga ne najde kati in prositi. Oh te prosim te prosim, pusti me pri miru in mela sem strašno hude sanje.

Vitelca sem bogato bogato hišo.

V tej hiši so imeli heer, kteri je bila pa že od poroda mutasta.

Skušali so bili že vse doktorje na svetu, na svetu doktorje na svetu,

da bi jo bili ozdravili, ali nič ni pomagalo. Ali bi se moglo tej

heeri kaj pomagati? Se ve, da bi se moglo. Tudi prorgam teži lonec denarja; ta denar naj od kophejo in stvar bo odpravljena.

Oho! tudi drugo že vem, si misli oni pod posteljo. — Če zdaj pa rečem ti pusti me pri miru, če ne bo druga pela, pravi hudic in gaspi. —

Ali komaj zadremlje, skoči že žena v tretje vanj in mu vanj in mu zopet funt volne izpuli, in jo pod posteljo vrže. Če zdaj skoči hudic

po koncu zgrabi ženo za vrat in in malo je manjkalo, da je ni zadušil. Ta pa prosi in prosi,

da ne, da ne, da ne. Čebala sem se izbala, ^{prav} ker sem imela tako strašne sanje. Vitela sem du, so pri vodi, kteri je bila od

Boga sem kaj absojena, da je ~~se~~
 mogla ljudi cez to vodo prenasati.
 Dolgo jih ze prenasata in vendar
 nima upanja, da bi bilo konec
 kedaj njenega terplenja. ~~Ali~~ Ti
 ali bi se moglo tej duši kaj po-
 magati. Kaj bo to ti se povem
 pravi hudic, ali glej, da me
 potlej pri miru pustis. No ta
 proega, kterega bo cez vodo pre-
 nasala, naj na sredi notri vrže,
 pa bo. ~~Če~~ prav, si misli oni
 pad posteljo. ~~Kljudo~~ zapis -
 Oho dan. Klomaj odide drugi dan
 hudic na svet, izolece njegova
 žena tropa iz pod postelje in
 mu reče: Ti, ali imas volno a
 se ve, da jo imam. Ali si si
 zapomnil kaj sva se sinoci me-
 nila? Se ve da, prav dobro,

pravi trap. Srečen si ti in ura
 v kterej si se rodil, zakaj prav
 vem ti povem ti, ko bi si ne
 bil tega zapomnil, kar na mes-
 tu bi te bila semljela, ko
 solnini prah. Vesel je odšel ta
 zvolno na svet. -
 Oho pride do vode, ga precej upora-
 sa ~~duša~~: Ti ali si zgodel kaj o
 meni. O to je, da sem, pravi ta
 le prenesi me pred cez, pa ti
 povem. Rekel je sam pri sebi, ce
 ji zdaj povem, kar sem v peklu
 zgodel, me kar na sredi v vodo
 prekušene. ~~Da~~ Duša ga prime in
 prekušene cez vodo. Ves kaj, ji
 zdaj reče: Spretega, kterega hoš
 cez vodo prenesla, prekušeni ga
 na sredi notri; ta bo mogel poty
 na mestu njega tebe cez vodo pre-
 nasati, ti hoš pa resena.

Trap gre naprej in pride do tiste
 hiše, kjer so imeli mustasto hčer.
 Mati mu hiti naproti: Ti ali si
 zvedel kaj o mojej hčeri? O zvedel
 sem, zvedel sem, zvedel pravi ta. Hči
 bo kmalu zdrava, če mi pustite, da
 izkopljem^{zave}, kar je pod vašim pragom.
 O le skoplji le, pravi ta, saj tako
 ni nič kaj vrednega. Trap gre in
 skoplje lonc denarja in ga obdri
 obdrži. Hči res ozdravi, mati pa
 je tako vesela, da mu še cel za
 kelj denarja po vrhu naloži. ^{Ure}
 roma trap z denarjem naprej.
 Četaj pride trap do gradu, kjer
 so imeli ono drevo. Grof ga hitro
 uproša: Ti ali si kaj pozvedel
 tam doli. Se ve da sem pozve
 del, pravi ta. Drevo bo kmalu
 zlata jabelka rodilo, če mi

pustite, da ga skopljem in če
 dovolite da bo moje, kar odkopam
 odkopjem. O le vzemi, le pravi
 ta grof vesel, to ti že dovolim,
 saj tako ne boš nič dobil. Ta gre,
 odkoplje zlato, ga navoje v zaklje
 in naloži na voz. Drevo je zlata
 jabelka ~~rodilo~~ rodilo. Grof mu je dal
 še zlata po vrhu kolikor je hotel.
 Nevel je peljal trap zlato domu.
 Ko brata vidista, da je pripeljal
 hudicevo volno in toliko zlata,
 pravista: Babki, čaki, greva pa
 tudi midva v pekel po hudicevo
 volno, bova pa še drugači zlata
 prinesla ko ti. In res! se odpra
 vista proti peklu. Ko pa prideta
 do tiste vode, poprosista dušo,
 da hi jih sez prenesla. Ta jih res
 prime, ali ko so na sredi vode

že jih prekuene notri, tako, da
sta mogla potem namesto nje ju,
di čez to vodo prenasati. ?

II. Otročja.

(se že natisnjeno)

Indija ~~in~~ Komandija!

V žlici kašo kuhajo

Se sirom ^{hiše} ~~ja~~ abelijo.

I pogaco jih pokrijejo

En skuto jih srakhajo.

III. Vraže

I. Ko pol dne zvon, ostavi* se
relo solnce tri minute v čes.
čenje Marije device.

— Iz Tominskega —

II. Pravijo, da hudič takrat po
cesti pleše, kadar pred hudo vro
votiner vetra pesek v vrak
meče. — — — — — Iz Trasa —

* Se ve da ljudstvo si misli, da teče
solnce okoli zemlje. —

III. Če se ilovek na veliko saboto
tisti hip, ko gospod v cerkvi, glo,
rijo zapoje v tekoči vodi umije,
odpravi stem pege za vselej. Zato
se hitre nekteri Sparci umivati,
kakor hitro zvonovi zazvoné.

IV. Če nevesta po poroki denarje
v nič vtže, ne pomeni to nič
dobrega*.

V. Tisti, ki so osmo solo izdelali,
znajo iz vseh hribov okoli kace k
sebi poklicati, da le skrbeti mo-
rajo da jih nazaj v svoje luknje
spravijo. —

Bila sta nekđaj tudi dva taka
studenta. Eden se splazi na vi-
soko drevo in začne piskati in
klicati kace krog sebe. Te res
pritezejo iz pečovlja in lukenj

So Sparcem je navada, da nevesta od poroke
grede denarje med otroke suje. —

pod hribom ter se nastavijo
pod drevo in po drevesu. Bilo
jih je sila veliko pisanih in čer-
nih, tako da je od njih kar mer,
golelo. Dvile so se mu krog vra-
ta okoli nog in rok, storile mu
pa vendar niso nič, ker mu niso
mogle.

Vendar se je revežu nazadje
slaba godila, ker je bil pozabil,
kako se jih odpravi. "Moli
game", zaklical je tovaranu, ki
je prestrašen dalje od tega
drevesa stal, in vmrle, ker
so ga bile vže kar vpiknile.

4 vsaki

IV. Uganke.

— Spavska —

1. Zelena kobilica po leseni
dolinci teče kaj je to?
v gorici 24/2 stogulja neske za kruh —

2. Na lesu je les, na lesu je slama,
na slami je platno, na platnu
se živa raca kobaca.

3. Zeleno je ko trava, trava ni,
belo je ko mleko, mleko ni in rep
ima kot podgana podgana ni?
— repa —

4. Mimnje manje, okolj je kamnje
na sredi je pap, kaj je to?
— pec —

5. Kaj je visej ko smreka in
tanjši ko dreta?
— dež —

6. Kaj je visej ko nebo?
— Cerkevna vrata skozi
ktere gre na veliko saboto
nebo —

7. Živa raca okolj kobaca z
lesenim kljunom noter sega,
kaj je to?
— Clovek v skledo z lesenozličo

8. Jaz vem ga no gver, ki teče ko
hudir, ima lastke mustafe in

kranjske gobe?

—gaga—

V. Od genitove

(proti skupčini:)

Ljuba družna prosim vas,
Dab' mi dovolili

Eno pesem pet od vas

Dab' se veselili

Oker to dan

Nam je zbran

Oker veselju dan.

(proti ženini:)

Ženin nas pogledj nevesto

Kak' lepo pri tebi sedi

Kaj bo zmiraj tebi gvezda

Misli si

Da bog živi

Pse ljudi.

v Gorici 24/4 1867.

(proti nevesti:)

Oker ravno dan to lekih stan
Si mogla zapustiti

Vse noveje djat na stran

Le z gen'nom garoviti

Ne žaluj

Le zapoj:

"Franselj moj"

"

(zopet proti družini:)

Mi ne gremo pred od tod

Dokler je kaj na mizi

Dokler je podložen sod

Dokler je še kaj v pipi.

Ne žaluj x Mi ne g

Le zapoj, zapoj

Ženin nas

Daj ga en glas

Daj ga imas

— Spavoska.

VI Fantovska.

Franc Božef naš cesar
 In njegov general
 Se bosta vojskovala
 S Francozom prav močno.

Šter urca je odbila
 Se srce veseli
 Ok' moj sočelj k meni pride,
 Se sabla mu svetli.

Bom sablico nabrusil
 Se bo svetla kakor luč,
 S Francozom se bom skušil,
 Ok' me kliče na pomoč.

(Se ponavlja prva vsa kitica). —

W Gorici 1844 — B pavska.

VII. Fantovska.

Tam zad za Ljubjanco
 Štir' ljubce imam
 Vsem bom skupil,
 Ok' anceljine.

Ta prvi bom skupil rudečega
 Oz' moj'ga srca gorečega
 Juhej, juhej, juhej juhej
 Veselo je moje srce.

Ta drugi bom skupil plavčega,
 Oz' moj'ga srca pravčega
 Juhej juhej, juhej juhej
 Veselo je moje srce.

Ta treči bom skupil pa belega
 Oz' moj'ga srca celega
 Juhej juhej, juhej juhej
 Veselo je moje srce. —

Ta četrti bom okupil romenega
 Iz moj'ga srca poštemega
 Juhej juhej, juhej juhej
 Peselo je moje srce.

(Sparška.)

VII. Udovec 25/4 1868.

(kakor jo po Sparškem pejejo).

Kaj je lepšega na svetu
 Kakor so rone oči
 Take je imela moja ljubica
 Tri nji so kratke noči
 Lani sem se bil oženil
 Eno ledih sem bil vzel
 Letos mi je pa umrla
 Kaj bom revež zdaj počel?
 Druz'ga m'ni na svet pustila
 Kakor dete praxemlado.
 Kruha mi ne more jesti
 In dojit ga nima kdo.

Bel bom tje na zegnanih britof
 Tje na moje rance grobs
 Ljuba žena gor vstani
 Da mi dete podojis
 Gaz ne morem gor vstati
 Ker me zemlja dol tisu
 Tei, tei, hitro beži
 Troje dete sladko spi
 Jezus sam ga tebi gibje
 In Marija ga doji.

VIII. Brat in sestra

Živeli so starši se sinom in
 hčerjo. Po smrti ota očetovi in
 matriki sta reveža otraka sama
 ostala. Premoženja njima star
 si niso skoro nič zapustili, le
 enega psa in eno jagne. Sestra
 vpraša brata, kaj da hoče rajši
 imeti psa ali jagne? Brat
 odgovori: da jagne. Nato pravi

sestra: Preljubi brat saj vidiš,
da nam niso starši nič premo-
ženja zapustili, zato se moreva
po svetu podati. Taz pojdem
na levo stran, ti pojdi na ~~desno~~
desno. Brat vzame od sestre
slovo, in jo obrne na desno —
Kmalu pride v velik gozd, kar
vidi, da mu gre ^{proti} slovek na-
proti, ki se mu je že po obleki
poznalo, da je imenitnega sta-
nu. Seljal je sabo tri ^{lepe} bele
psučke, ^{na} ~~se~~ rano je imel lepo
risano puško. Ko pride do nje,
ga ga vpraša: Ali mi daš jag,
ne ga moje tri pse. Ne dam
ne, odgovori brat, Psi potrebu-
jejo živeza, jaz jim pa nimam
kaj dati, se gase komaj skrbim,
ga janceka ni mi treba skerbe.
Ti, pase se po tleh, drugari je pa
pri pseh. Nato pristavi gospod:

Naj bo, dam ti še risano puško,
Vse boš to ostrelil, kar boš
meril. Brat premišljuje ali bi
dal ali ne. Ko gospod vidi, da
se se ^{stoj} ~~lepo~~ taslja, pravi: Se to pi-
salčko ti dam. ^{smotni} Kaderkoli boš v
nevarnosti zapisil nič njo, in
tvoji psi priletijo k tebi, ko bi
imeli tudi železna vrata ^{pre} ~~pre~~
predreti. Taz vzame brat ^{ve to} veselo,
oni pa gine. Ta slovek,
bil je bog sam s tremi angeli.
Brat je bil vesel, ker je toliko pre-
moženja dobil, ali noč ni bila
daljša, zato se pada prenočiš-
ča iskati. Pendar ga ni do-
bil, ker ni bilo daljši hise oko-
li. Prenočil je toraj na tleh.
Drugi dan je po gozdu zveril,
no lovil in je je toliko nastrel,
jal, da je komaj nesel. In ko se
je zopet mraciti začelo, pada se
zopet prenočišča iskati. Dolgo

hodil zastoj okoli na zadnje
 najde vendar bajto, ki je bila hiša
 podobna. Hitro se odpravi ~~in~~
 notri in proci gospodinjjo, ki je
 ravno večerjo kuhala za prenočišče.
 Tega vam ne morem otvoriti, pra-
 vi ta, zakaj v tej hiši ne stanuje,
 jo pošteni ljudje, ampak razboj-
 niki. Če vas tukaj dobijo vas
 presej obijejo, zato vam svetujem,
 da greste proč. Tudi mene so
 večeraj prijeli, ko sem semkaj
 prišla. Nato reče brat, kateri jo
 je med tem spoznal: Da boji-
 voljo ti si ja moja sestra, z daj
 pa že tukaj ostaneš, naj bo
 kar če; prosim te spravi me
 spat. Sestra je bila vesela,
 da je brata dobila, in ga spravi
 v spat, preden pridejo razboj-
 niki domu. Ti vprašajo brez po-
 večerji, ko se prikazujejo. Po so

večerji se spravijo spat. Drugi
 dan vstanejo, brez da bi zvedeli
 koga imajo v hiši in se padajo
 od doma. Za njimi vstane brat,
 pozajtkva in gre v gozd
 zverine streljat. Bel dan ~~strel~~
 streljal in napočal je spet toli-
 ko, da je komaj nesel. Sestra se
 čudila, ko je videla, da je pri-
 sel toliko zverine domu. Dala
 mu je večerjo in spravila ga je
^{hitro} spat. Ko pridejo razbojniki
 domu, posečerjajo in se grejo za
 ognisice gret. Sestra je bila vi-
 diti vesela zato jo vprašajo: Kaj
 imaš, da si tako vesela. Ej ni
 nimam, tako vesela sem, ker
 vas vidim spet vidim. Bala se
 je povedati, da ima brata pod
 streho, zato se je zlagala.
 Drugi dan odidejo spet razbojniki

in brat ga ujimi v gozd. Tam
dan je se več nastreljal in
domu prinesel. Lato je bila
sestra se bolj vesela, tako, da so
jo razbojnikki spet vprašali kaj da
ima. O - moj brat je prišel, pravi
ta - zdaj se ni glagala - pa ga bom
že sama umorila. -

On res! mu pomeša, ko pride tre-
ci večer domu, poenta med jed.
Ali komaj prime ga zličo, že
ga pokne pas pes staco po roci
tako zličo daljci adleti. To
se mu čudno zdi, vendar prime
zopet zličo, ali zopet ga pokne,
in ker pes se ~~to~~ tricikrat to
stori, popusti jed in se vleže
spat. Ali komaj se vleže, že
ga pes zgrabi za nogo in izvlece
iz postelje. Kaj hudinja ima
danes, si misli, in se vleže na

da me ne pustiti pri miru, in
se vleže na posteljo skrinjo. To noč
ga zbuditi strasen ropot, zabreni-
calo je nekaj, da se je kar stro-
stresel. Ko luc vzge, vidi, zagle-
da veliko skiro, ktera bi ga bila
obila, ko bi bil na postelji to
ležal. Sestra mu jo je bila ravno
nad posteljo glavo obesila.
Tudi to ni nič pomagalo se naredi.
Drugi dan se sestra naseda
bolna in prosi brata naj bi sel
on namesto nje po belo moko v
malin. Brat, brez da bi si kaj
hudega mislil jo uboga. Ali ko
pride do malna, zagleda garem
baso, ki je nanj čakal. "Selje"
pse v malin, zagrmí ta nad
njim. "Brat uboga, kakaj, pravi
brat, moji poi niso se nikomur
nič hudega storili tudi tebi
ne bodo. Seljick ti "Selji jih," ti

reem. Brat vboğa. Ko pa
 pride nazaj, potegne oblastnik
 meč iz nožnic ^{sin} zaspije. Obudi
 grevejo grevengo, tvoja zadnja
 ura je prišla. Ko brat te be-
 sede zasliši, pravi: Ljubi han
 rembasa, vsakemu je pripusteno,
 no, da si na zadnjo uro nekaj
 izbere. Prosim te, dovoli tudi
 ti meni ti eno majhno, majhno
 prosnjo. Posedi kakošno, za-
 godnjo obrastnik. Druglega
 te ne ~~prosi~~ prosim, pravi
 brat, kakor, da mi dovoliš,
 da na to majhno pisalko se
 enkrat zapišem. Marembasa
 se zasmeja in pravi: O naj-
 bo, to ti že dovolim. Ali ma-
 lo časa se je smejal, za kaj
 kakor hitro je brat na pisalko

zapisal, prigromijo psi in ga
 raztržejo. Nato gre brat ^{najaj} v hišo,
 in raztrže razbojnikov in raz-
 drže pse, da sestro in vse
 kar dobijo pogrebijo in raztrže
 raztržejo. Potlej pa zaklene to
 hišo in jo zapusti.
 (Konec v pr. zvez.)

IX. K slovesu

^{iz. hvirane okoli}
 Dobro jutro Ursika
 Ali mi daš kaj puselca
 Puselca ne bom dajala
 Za moj'ga ljub'ga hranila
 Moj ljub' je po morji sel
 Ma moram dat' ena facol
 Tebe bo svetla lucisa
 Mene bo svetla sabljica
 Tebe bo zvonil zegan zvon
 Mene bo valka in son ta

Mene bo tolkel ena tambur
 Tebe bo tolkel ena tambur
 Tebe na žegen ponesejo
 Mene me v grapo zavozajo
 Tebe te v žakelj zavijejo
 Mene me v tamo zabijejo

Bariča začela plavati

Ljubica začela jokati

Odrin, odrin od kraja proč
 De se ne bomo vidli več.

X. Fantovska
 ~~~~~  
 (ri cela.)

Pojte pojte drobne tice  
 Razenite se meglice  
 De bode sjalo solnce  
 De bode gredo srce.

Konjiči v stali razgetajo  
 Konjiči v stali razgetajo  
 Otrija trapa pojdemo  
 Se lepši ljubice najdemo. Gor. Ok.

XI. Ne povej vsega kar ves.  
 ~~~~~

Bmel je še edinega sina, za
 katerega je zelo skrbil. Ko se je
 mel že oženiti, poklicé ga oče k
 sebi in mu reče: Glej jaz sem že star
 in ne bom več dolgo po svetu la-
 zil; ti se boš pa oženil. Ali glej,
 da ne poveš vsega zeni kar ves,
 ker baba bo vse senciála in tebi
 škodila. Nato reče sin: Pojte, pojte
 če zeni nič ne povem, me tudi ljubica
 ne bo. In ko to reče popusti
 nevoljin očeta, kateri se za njim
 kriči: Boš pa sam skusil, če mi
 ne vjameš, boš pa sam rokussil
 ko te žena v klesce dobi. Sin se
 oženi, vendar očeta besede, kateri
 je med tem umrl, mu ostanejo se
 v spominu. En dan jih hoče pos-
 kusiti. Napravi se v gozd s hlapcom

A drva sekati, ženi pa reče, da pride v treh dneh domu. In res pride tretji dan, ali sam brez hlapca. Bry ga žena vpraša: Kje si pa hlapca pustil, da ga nisi sabo pripeljal. In ji pa reče, da se je tako razjezil, da ga je vbil. Žena se prestraši in pravi: O Kristusovo voljo, molči molči, da se ta reč ne gre, kakaj bog varuj, če zvejo. Če bi pa vendar vtegnili, li zvediti, poročava da ga je zver snedla. Kakaj bog varuj, da bi kdo vedil, da si ga ti vbil. Etli glej, da boš molčala tudi ti, pravi mož, a ja res! jutri moramo orati, kdo bo pa konje in voli gonil? O bom že jaz, pravi žena. Drugi dan gre kmet res na polje orat in žena mu voli goni. Pa

reva tega ni znala, zato je mož zmiraj preklinjal, in žugal, da jo bo tepel. Nazadnje jo res vdaril. To se je zdelo ženi vendar preveč. Upiti Latoraj začne vpiti in kričati, da je strah: "Čes se mene vbiti, kakor si hlapca vbil." Ne boš me ne. - Mož je spoznal, da so resnične očetove besede, zato se je racional ponjil. Hlapca pa je iz gozda poklical, kjer ga je bil valaše pustil. " (1/2 Goriske okraj)

XVII. O Netru

V pravljicah si ljudstvo vetrove personificira kot stare sive moške, kateri dobrim pomagajo, a hude kaznujejo. - Ljudstvo si misli, da je tam nekje med sivimi skalami luknja, iz katere veter piše. Tri luknji stoji pa stara baba, ktera vsakiokrat, ko se razjezi vetrovom vrata odpre. - (Kraška.)